

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2ObdoG/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 8617201554
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8617201554.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Umbrella Group, s.r.o., so sídlom Kalinčiakova 33, Bratislava - mestská časť Nové Mesto 831 04, IČO: 44 068 000, právne zastúpeného hbr advokáti s.r.o., Kalinčiakova 33, 831 04 Bratislava, IČO: 47 239 310, proti žalovanému: Q. H., nar. dňa XX. augusta XXXX, bytom XXX XX S. XX, právne zastúpenému Mgr. Ivan Mazanec, advokát so sídlom Metodova 3331/12, 080 01 Prešov, o zaplatenie 5.878,75 eura s príslušenstvom, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Svidník zo dňa 9. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Svidník zo dňa 9. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) II. výrokom svojho rozsudku zo dňa 09. apríla 2019, č.k. 4Cb/5/2017-189, priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením zo dňa 21. novembra 2019, č.k. 3Cob/37/2019-229, odmietol odvolanie žalovaného a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.
2. Okresný súd ďalej uznesením zo dňa 3. februára 2021, č. k. 4Cb/5/2017-253 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania z titulu zaplateného súdneho poplatku vo výške 352,50 eura a z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 3.349,23 eura na účet právneho zástupcu žalobcu, do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia.
3. Voči tomuto uzneseniu podal žalovaný sťažnosť (č.l. 256 spisu), ktorú odôvodnil tvrdením, že predmetné uznesenie okresného súdu vychádza z nesprávnych skutkových zistení súdu, pričom dôvodom rozporovania predmetných uplatňovaných právnych nárokov žalobcu zo strany žalovaného je skutočnosť, že úkony - účasť na pojednávaníach zo dňa 13. novembra 2018 a 23. novembra 2019 - neboli uskutočnené, nakoľko obe pojednávania boli odročené, a preto má žalovaný za to, že žalobcovi

nemôže náležať uvedené, čo možno v predmetnej veci považovať za nehospodárne a proti zásadám Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“).

4. Na základe žalovaným podanej sťažnosti, Okresný súd Svidník napadnutým uznesením zo dňa 09. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261, zmenil uznesenie Okresného súdu Svidník zo dňa 3. februára 2021, č. k. 4Cb/5/2017-253 tak, že uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania z titulu zaplateného súdneho poplatku vo výške 352,50 eura a z titulu trov právneho zastúpenia 2.051,31 eura, do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Zároveň žalovanému nárok na náhradu trov sťažnostného konania nepriznal.

5. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia po preskúmaní uznesenia vydaným vyšším súdnym úradníkom a spisového materiálu uviedol, že sťažnosť žalovaného je dôvodná, nakoľko dôvodné je jeho tvrdenie, že pojednávania, nariadené na dni 13. novembra 2018 a 23. novembra 2019, pôvodné účtované zástupcom žalobcu, boli odročené bez prejednávania veci a preto súd prvej inštancie nemal za predmetný úkon (účasť na pojednávaní dňa 13. novembra 2018) priznať odmenu vo výške: 200,85 eura, režijný paušál 9,21 eura, paušálnu náhradu cestovného 87,98 eura, náhradu za stratu času 337,70 eura a náhradu stravného 4,80 eura, ako aj za úkon (účasť na pojednávaní dňa 23. novembra 2019) priznať odmenu vo výške: 200,85 eura, režijný paušál 9,80 eura, paušálnu náhradu cestovného 82,37 eura, náhradu za stratu času 359,26 eura a náhradu stravného 5,10 eura. Z uvedeného dôvodu súd trovy právneho zastúpenia znížil o sumu 1.297,92 eura.

6. Na podnet žalobcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj „generálny prokurátor“) v zmysle ustanovenia § 458 C.s.p. dovolanie generálneho prokurátora, v ktorom uviedol, že napadnutým uznesením bolo porušené právo žalobcu na spravodlivý proces, pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

7. Generálny prokurátor, s dôrazom na zachovanie zásad kontradiktórnosti procesu a rovnosti zbraní, poukázal na skutočnosť, že nový civilný kódex zaraďuje sťažnosť z hľadiska systematiky do piatej hlavy druhý diel druhý oddiel C.s.p., čo znamená, že nejde o klasický opravný prostriedok, ale efektívny prostriedok procesnej nápravy a procesnej obrany. Na základe uvedených skutočností je potom potrebné pristupovať k sťažnosti aj s poukazom na čl. 9 C.s.p. (strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon). Ustanovenia C.s.p. o sťažnosti neustanovujú, či súd má alebo nemá doručiť sťažnosť aj druhej strane sporu. Civilný sporový poriadok vychádza z toho, že súd podľa okolností konkrétneho prípadu posúdi, či je podanie potrebné doručiť druhej strane, rešpektujúc pritom obsah práva na spravodlivý proces, dôkazom čoho je ustanovenie § 374 ods. 3, druhá veta C.s.p., z ktorého vyplýva, že ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

8. Správny výklad ustanovení Civilného sporového poriadku k otázke potreby doručovania sťažnosti druhej strane sporu je podľa generálneho prokurátora ten, že ak sudca hodlá sťažnosť zamietnuť, nemusí ju druhej strane doručovať a naproti tomu ak sudca sťažnosť vyhodnotí ako dôvodnú, je potrebné doručiť ju druhej strane pred vydaním rozhodnutia o sťažnosti.

9. Preto skutočnosť, že v danom prípade sťažnosť žalovaného konajúci súd nedoručil žalobcovi znamená zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces, ktorý je v danom prípade podľa názoru generálneho prokurátora evidentný. V tomto smere generálny prokurátor poukázal na konštantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), z ktorej vyplýva, že právo na kontradiktórny proces (right to an adversarial trial) znamená, že strana sporu má možnosť oboznámiť sa a vyjadriť sa ku každému vykonanému dôkazu a ku každému relevantnému podaniu protistrany, ktoré protistrana urobila v úmysle ovplyvniť rozhodnutie súdu. Úlohou súdu je informovať stranu sporu, že takýto dôkaz alebo takéto podanie existuje, pričom nie je postačujúce, že sa takýto dôkaz alebo podanie nachádza v súdnom spise a že strana sporu mala možnosť oboznámiť sa s ním nahliadnutím do spisu z vlastnej iniciatívy. ESLP pri hodnotení, či došlo k porušeniu práva na kontradiktórny proces, nepovažuje za relevantné ani to, či by v konkrétnom prípade mohlo mať vyjadrenie strany sporu k dôkazu alebo k

podaniu protistrany reálny vplyv na rozhodnutie súdu (či by sa tým niečo zmenilo). Relevantné je, že strana sporu bola v posudzovanom prípade ukrátená o možnosť vyjadriť sa. Samotná podstata práva na kontradiktórny proces totiž spočíva v tom, že je to výlučne strana sporu, ktorá disponuje možnosťou (zvažuje), či je vhodné a potrebné vyjadriť sa k dôkazu alebo k podaniu protistrany.

10. Skutočnosť, že v danom prípade sťažnosť žalovaného nebola doručená žalobcovi pred rozhodnutím súdu o nej, považuje generálny prokurátor za zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces.

11. Generálny prokurátor zároveň uviedol, že rozhodovacia prax Ústavného súdu Slovenskej republiky v súvislosti s rešpektovaním princípu kontradiktórnosti konania je stabilná. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. ÚS 835/2016-31, v ktorom konštatoval, že „samotné oneskorené doručenie vyjadrenia žalovanej k dovolaniu právneho zástupcovi sťažovateľov v čase, keď už najvyšší súd o dovolaní rozhodol je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné porušenie práva na rovnosť zbraní, ako princípu kontradiktórnosti konania. Požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali príležitosť oboznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a podanými vyjadreniami a reagovať na ne, sa vzťahuje na konanie o opravných prostriedkoch rovnako, ako aj na konanie pred prvostupňovým súdom, a to bez ohľadu na to, že neboli uplatnené žiadne nové argumenty (Hudáková a ďalší c. Slovenská republika)“.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivé konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013, II. ÚS 148/2014, II. ÚS 32/2016, Trančíková c. Slovenská republika).

12. Generálny prokurátor ďalej považoval za potrebné vyjadriť sa k otázke prípustnosti dovolania generálneho prokurátora z hľadiska jeho subsidiarity a proporcionality. Podľa jeho názoru subsidiarita je splnená, pretože žalobca nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy.

13. Princíp proporcionality, vyjadrený v ustanovení § 458 ods. 2 C.s.p., vychádza z konštantnej judikatúry ESĽP, ktorá pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady *res iudicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej vady, resp. chyby súdneho rozhodnutia. Inými slovami, zásah (zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionálnosť musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej).

14. Vadu, ku ktorej v danom prípade došlo, generálny prokurátor označil za „fundamentálnu“, pretože právnomu zástupcovi žalobcu nebola doručená sťažnosť žalovaného podaná proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré mu priznávalo určitý obsah práv, ktoré v dôsledku podanej sťažnosti okresný súd následným rozhodnutím zmenil bez toho, aby sa ku skutočnostiam uvádzaným žalovaným v sťažnosti mohol žalobca vyjadriť, resp. žalobca v podstate ani nemal vedomosť, že je súdom prvej inštancie realizované konanie, v ktorom došlo k zmene priznaných mu práv, bez ďalšej možnosti ich ochrany prostredníctvom opravného prostriedku proti zmeňujúcemu rozhodnutiu. ESĽP chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko. Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu, pričom fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory. ESĽP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia prevažuje, pričom odklon od princípu právnej istoty je ospravedliteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru.

15. Z vyššie uvedených dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie pretože potreba nápravy nesprávneho procesného postupu prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho

rozhodnutia a nad princípom právnej istoty.

16. K dovolaniu generálneho prokurátora sa podaním zo dňa 06. júla 2021 vyjadril žalobca. Uviedol, že sa s ním v celom rozsahu stotožňuje a navrhol, aby súd dovolaniu vyhovel.

17. K dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril aj žalovaný, ktorý v podaní zo dňa 22. júla 2021 uviedol, že dovolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu považuje za spravodlivé a vecne správne, v celom rozsahu sa s ním stotožňuje a navrhol podané dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť ako nedôvodné.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 C.s.p. (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 461 C.s.p.) oprávneným subjektom na základe podnetu žalobcu ako strany sporu, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 C.s.p. v spojení s § 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je prípustné a aj dôvodné.

19. Podľa ustanovenia § 458 ods. 1 C.s.p., proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

20. Podľa ustanovenia 458 ods. 2 C.s.p., dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

21. Dovolanie generálneho prokurátora je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý bol do právnej úpravy civilného konania zavedený s účinnosťou od 1. júla 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex - Civilný sporový poriadok. Dovolanie generálneho prokurátora nemožno stotožňovať s mimoriadnym dovolaním, upraveným v predtým platnom a účinnom Občianskom súdnom poriadku. Dovolanie generálneho prokurátora je postavené na dvoch zásadách, a to zásade subsidiarity k iným prostriedkom nápravy a zásade prísnej proporcionality medzi potrebou zrušiť rozhodnutie súdu a princípom právnej istoty (Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha. C. H. Beck).

22. Ústavný súd SR vo viacerých rozhodnutiach o sťažnostiach proti rozhodnutiam všeobecných súdov, vydaným do 30. júna 2016, vyjadril záver, podľa ktorého ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom je prípustná len subsidiárne, t. j. len vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku „neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie (viď sp. zn. III. ÚS 331/2006, IV. ÚS 265/2014 a IV. ÚS 129/2013). Rozdielne rozhodovanie Ústavného súdu SR - vo vzťahu k mimoriadnemu opravnému prostriedku bolo zjednotené stanoviskom pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/2015, z ktorého vyplýva nasledovný právny záver: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov“. K rovnakému právnemu záveru dospel aj Najvyšší súd SR v prijatom stanovisku R 94/2015, z ktorého vyplýva nasledovné: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť

podat' všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie je treba odmietnuť“.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu, stanoviská Najvyššieho súdu SR R94/2015, ako aj pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 3/2015 sú aktuálne aj po nadobudnutí účinnosti (dňom 1. júla 2016) novej právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku. Nie je známy žiadny dôvod, prečo by predmetné právne závery, týkajúce sa zásady subsidiarity, ku ktorým do 30. júna 2016 - vo vzťahu k mimoriadnemu dovolaniu (§ 243e až § 243j O.s.p.) - dospela judikatúra EŠLP, Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, sa neuplatňovali aj vo vzťahu k dovolaniu GP, upravenému v § 458 až § 465 C.s.p., účinného od 1. júla 2016.

24. S prihliadnutím na doterajšiu judikatúru EŠLP, Ústavného súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu SR dovolací súd je toho názoru, že v zmysle ustanovenia § 458 ods. 1 C.s.p. generálny prokurátor, ak dospeje k záveru o existencii závažnej fundamentálnej procesnej vady, je oprávnený podať dovolanie generálneho prokurátora vtedy, keď strana sporu nemohla predtým sama svojou procesnou aktivitou, v tomto prípade podaním odvolania, dosiahnuť nápravu procesnej vady alebo nesprávnosti a domôcť sa tak ochrany svojich práv.

25. V posudzovanom prípade Okresný súd Svidník uznesením zo dňa 3. februára 2021, č. k. 4Cb/5/2017-253 rozhodol o výške trov konania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania z titulu zaplateného súdneho poplatku vo výške 352,50 eura a z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 3.349,23 eura na účet právneho zástupcu žalobcu, do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Na základe žalovaným podanej sťažnosti, Okresný súd Svidník napadnutým uznesením zo dňa 9. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261, zmenil uznesenie Okresného súdu Svidník zo dňa 3. februára 2021, č. k. 4Cb/5/2017-253 tak, že uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania z titulu zaplateného súdneho poplatku vo výške 352,50 eura a z titulu trov právneho zastúpenia 2.051,31 eura, do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Zároveň žalovanému nárok na náhradu trov sťažnostného konania nepriznal.

26. Proti dovolaním napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 09. marca 2021 nie je možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok v zmysle ustanovenia § 357 písm. m/ C.s.p., čo vyplýva z ustanovenia § 355 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 357 C.s.p. V danom prípade tak nebolo rozhodované odvolacím súdom o odvolaní proti uzneseniu podľa ustanovenia § 357 písm. m/ C.s.p., pretože na základe sťažnosti žalovaného rozhodol Okresný súd Svidník napadnutým uznesením zo dňa 9. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261 o výške trov konania v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C.s.p.

27. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 27. apríla 2021, č.k. IV. ÚS 230/2021-42, poukazujúc na svoje už skôr prijaté stanovisko k možnosti preskúmania rozhodnutia o trovách konania v uznesení zo dňa 15. augusta 2018, č.k. I. ÚS 275/2018, (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR 2018, s. 1270), a s dôrazom na novú procesnoprávnú úpravu Civilného sporového poriadku, uviedol, že podľa ustanovenia § 357 písm. m/ C.s.p. je odvolanie prípustné iba proti rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania (teda proti rozhodnutiu o aplikácii ustanovení § 255 až § 257 C.s.p.) s tým, že o výške trov sa rozhoduje výlučne na súde prvej inštancie (§ 262 os. 2 C.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uznesenie okresného súdu zo dňa 9. marca 2021 je práve takýmto rozhodnutím súdu prvej inštancie o výške trov konania (nie o nároku na ne), proti ktorému odvolanie nie je prípustné a z ktorého dôvodu je neprípustné i dovolanie, ergo ochranu práv nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými prostriedkami. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora v zmysle § 458 ods. 1 C.s.p. je preto daná.

28. Následne sa dovolací súd zaoberal posudzovaním (ne)dôvodnosti dovolania generálneho prokurátora. Zisťoval, či generálnym prokurátorom napadnuté právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie a konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za

následok takéto závažné porušenie práva a či potreba zrušiť napadnuté rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 458 ods. 2 C.s.p.).

29. Podľa názoru generálneho prokurátora, napadnutým uznesením súdu prvej inštancie, ako aj procesným postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bolo porušené právo žalobcu ako strany sporu na spravodlivý proces, pretože žalobcovi nebola doručená sťažnosť žalovaného, vôbec o nej nevedel a nemohol sa tak vyjadriť k argumentom, ktoré žalovaný v nej uviedol, a s ktorými sa stotožnil súd prvej inštancie, ktorý následne napadnutým uznesením zo dňa 9. marca 2021 (ktoré bolo pre žalobcu prekvapivé) rozhodol na základe podanej sťažnosti žalovaného o výške náhrady trov konania žalobcu, keď z pôvodne priznanej výšky 3.349,23 eur, žalobcovi priznal trovy právneho zastúpenia len vo výške 2.051,31 eur, o čom sa žalobca dozvedel až po doručení napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 9. marca 2021.

30. Z ustanovenia § 239 ods. 1 C.s.p. vyplýva, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Z ustanovenia § 374 ods. 3, druhej vety C.s.p. vyplýva, že ďalšie podania strán (okrem podaní uvedených v odsekoch 1 a 2) sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

31. V civilnom sporovom konaní sa uplatňujú základné zásady a princípy spravodlivosti konania, medzi ktoré patrí aj princíp rovnosti zbraní a princíp kontradiktórnosti konania (čl. 6, čl. 9 C.s.p.). Tak, ako vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, každá strana sporu musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za potrebné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s dôkazmi, protiargumentmi a podaniami protistrany, predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a následne mať aj možnosť vyjadriť sa k nim. Kontradiktórnosť v civilnom konaní znamená možnosť strany popierať požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby boli vypočítané jej argumenty a návrhy (viď nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 31/2016, sp. zn. III. ÚS 32/2015, sp. zn. I. ÚS 276/2016, sp. zn. IV. ÚS 89/2018, sp. zn. II. ÚS 249/2012, sp. zn. II. ÚS 168/2012).

32. Aj keď z Civilného sporového poriadku *expressis verbis* nevyplýva povinnosť súdu doručiť sťažnosť, podanú stranou sporu proti uzneseniu súdu prvej inštancie, vydanému súdnym úradníkom aj protistrane (sťažnosť upravená v § 239 a nasl. C.s.p.), avšak podľa názoru dovolacieho súdu, právo strany sporu na doručenie takéto podania protistrany treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces, čo vyplýva aj z ustanovenia § 374 ods. 3, druhej vety C.s.p. Nedoručenie podania strany sporu, v danom prípade sťažnosti žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výške priznaných trov konania druhej strane sporu - žalobcovi, je v rozpore s princípmi kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasťou práva na spravodlivý proces. Aj z článkov 6 a 9 Základných princíпов Civilného sporového poriadku vyplýva procedurálna rovnosť, teda tzv. rovnosť zbraní spočívajúca v rovnakej miere možnosti oboch strán v kontradiktórnom spore uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany a rovnako tak právo oboznámiť sa, okrem iného s návrhmi svojho procesného protájšku a vyjadriť k nim svoje stanovisko. Sudca (resp. poverený vyšší súdny úradník, ktorý rozhodnutie vydal) musí doručiť sťažnosť na vyjadrenie protistrane a v súlade s článkom 10 C.s.p. určiť lehotu na vyjadrenie sa k sťažnosti (Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha. C. H. Beck, r. 2016, str. 879).

33. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, pokiaľ sťažnosť žalovaného nedoručil súd prvej inštancie žalobcovi ako protistrane a následne rozhodol o sťažnosti, pričom sa stotožnil s argumentmi žalovaného v nej uvedenými, hoci žalobca o sťažnosti a ani o argumentoch v nej uvedených nemal žiadnu vedomosť, porušil princíp kontradiktórnosti konania, princíp rovnosti zbraní a tým aj právo žalobcu na spravodlivý proces (fair trial), čo treba považovať za závažnú fundamentálnu procesnú vadu konania. Jej nápravu je možné dosiahnuť len formou zrušenia napadnutého rozhodnutia, pričom takéto potreba nápravy prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti rozhodnutia a nad princípom právnej istoty. Snaha presadiť zákonnosť, vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia, vydaného v civilnom sporovom konaní, bez ohľadu na všeobecne platnú zásadu záväznosti a nezmeniteľnosti súdneho

rozhodnutia je legitímna vtedy, keď sa v súdnom konaní alebo rozhodnutí vyskytnú také závažné, resp. hrubé pochybenia (vady), ktoré sú v zjavnom rozpore s ústavnými princípmi platnými v civilnom sporovom konaní a tieto závažné, hrubé pochybenia nie je možné odstrániť inak, než prostredníctvom inštitútu mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je dovolanie generálneho prokurátora. Tak tomu je aj v posudzovanom prípade, pretože len zrušením právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 09. marca 2021 je možné zjednať nápravu porušeného práva žalobcu na spravodlivý proces.

34. Dovolací súd súhlasí s názorom generálneho prokurátora, že k vyriešeniu kolízie všeobecne platných právnych princípov (princíp spravodlivého riešenia vecí contra princíp právnej istoty) je potrebné uplatniť test proporcionality (primeranosti), vyjadrujúci požiadavku, aby prijaté opatrenie (zásah) bolo primerané a nevyhnutné k dosiahnutiu cieľa, ktorý je ním sledovaný. V tomto smere preto z hľadiska hodnotového dovolací súd zvažoval, ktorý z dotknutých princípov, stojacich v kolízii, má prioritu (prednosť), ako aj to, aký prostriedok právnej nápravy je k dispozícii (či niekoľko alebo len jeden z nich). Dovolací súd dospel k záveru, že zrušenie formálne právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie o priznanej výške náhrady trov konania zo dňa 09. marca 2021 cez dovolanie generálneho prokurátora (ako jediný možný prostriedok nápravy, ktorý mal žalovaný k dispozícii) v preskúmvanej veci prevažuje nad jeho „nedotknuteľnosťou“ z dôvodu jeho závažnosti a nezmeniteľnosti, pretože cieľom zrušenia právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 09. marca 2021 je odstrániť závažnú, resp. hrubú procesnú vadu konania, ktorá vyústila do porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces.

35. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd podľa § 464 C.s.p. a § 449 ods. 1 C.s.p. zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 09. marca 2021, č. k. 4Cb/5/2017-261 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

36. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania, ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 464 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 3 C.s.p.)

37. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.